

VIETNAM OPEN SUMMIT 2020
CỤC TIN HỌC HÓA, BỘ THÔNG TIN & TRUYỀN THÔNG
HÀ NỘI, NGÀY 18/11/2020

PHẦN MỀM NGUỒN MỞ VÀ
CỘNG ĐỒNG PHẦN MỀM NGUỒN MỞ

LÊ TRUNG NGHĨA
BAN TƯ VẤN PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC MỞ
HIỆP HỘI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG VIỆT NAM

Email: letrungnghia.foss@gmail.com
Blogs: <http://vnfoss.blogspot.com/>
<http://letrungnghia.mangvn.org/>
Trang web CLB PMTDNM Việt Nam:
<http://vfossa.vn/vi/>

Nội dung

1. Triết lý của nguồn mở
2. Tầm quan trọng của cộng đồng PMNM
3. Số lượng lớn, cộng đồng lớn
4. Cộng đồng với các mô hình của PMNM
5. Các dạng cộng đồng và mô hình quản lý
6. Các cộng đồng PMNM ở Việt Nam
7. Vài gợi ý

Tài liệu này mang giấy phép [Creative Commons Attribution v4.0](http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).
Bạn được trao các quyền để sử dụng, chia sẻ, sao chép, phân phối, phân phối lại, áp dụng, pha trộn, tùy biến và xây dựng dựa trên các tư liệu của nó, kể cả thương mại hóa, miễn là bạn ghi nhận công (các) tác giả gốc ban đầu của tài liệu.
Một bản sao giấy phép này có tại: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Triết lý của nguồn mở

“Tôi có 1 quả táo, bạn có 1 quả táo, chúng ta trao đổi cho nhau và mỗi người chúng ta có 1 quả táo. Tôi có 1 ý tưởng, bạn có 1 ý tưởng, chúng ta trao đổi cho nhau và mỗi người chúng ta có 2 ý tưởng”

Bernard Shaw.

Hữu hình: quả táo, mảnh đất, ngôi nhà, mỏ dầu, hòn đảo: **sẽ cạn kiệt**

Vô hình: ý tưởng, phần mềm, dữ liệu, tài nguyên dạng số: **sẽ luôn dư thừa**

Nguyên lý cộng lực để phát triển chỉ đúng khi có **VÔ HÌNH & MỞ!**

VÔ HÌNH & ĐÓNG cũng không có giá trị vì không có chia sẻ!

	MỞ	ĐÓNG
VÔ HÌNH	1	0
HỮU HÌNH	0	0

Các cộng đồng chia sẻ ý tưởng, kiến thức
Triết lý của nguồn mở vs. Văn hóa của người Việt?

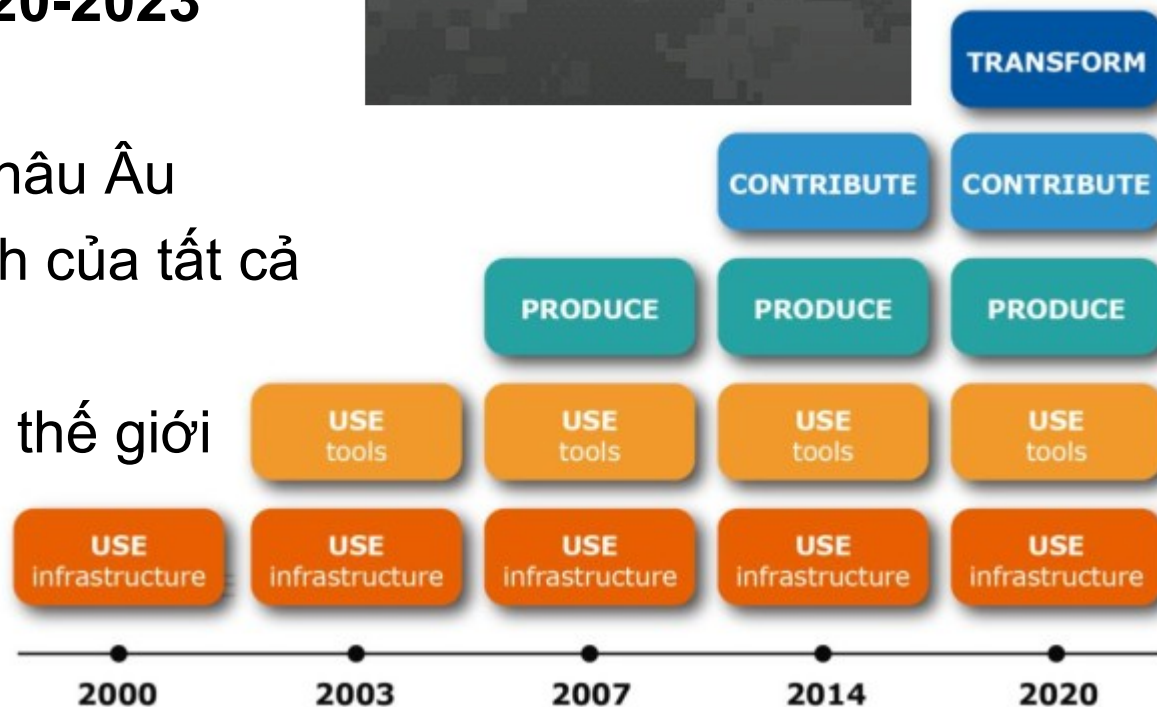
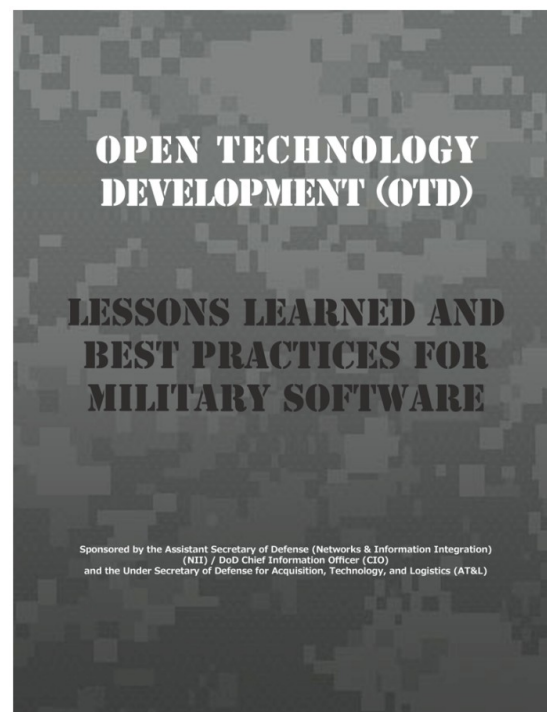
- ‘**Phát triển công nghệ mở** - những bài học học được và những thực hành tốt nhất cho các phần mềm quân sự v1.0’ của quân đội Mỹ, 2011.

1. Cộng đồng trước, công nghệ sau
2. Mở là mặc định, đóng chỉ khi cần

- **Chính sách PMNM của EC 2020-2023**

1. Tiến bộ hướng tới tự chủ số
2. Triển khai chiến lược số của châu Âu
3. Chia sẻ và sử dụng lại vì lợi ích của tất cả
4. **Đóng góp cho xã hội tri thức***
5. Xây dựng dịch vụ công cấp độ thế giới

* Thừa nhận vai trò quan trọng của cộng đồng PMNM và đóng góp cho nó!

Chiến lược nguồn mở trong hành động của EC

Số lượng lớn, cộng đồng lớn

Do we already have your code?

We harvest publicly available source code from many software projects and keep up with development happening there. As of today our archive already contains and keeps safe for you:

Source files

9,147,150,289

Commits

1,930,922,711

Projects

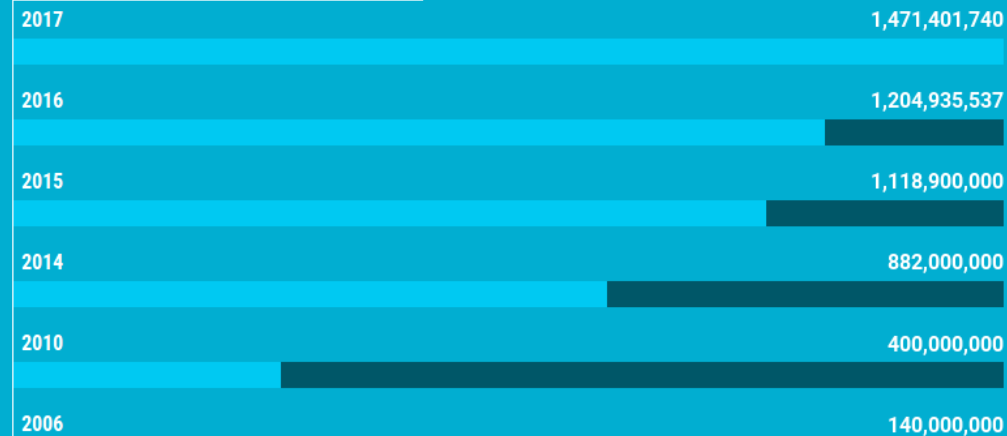
143,771,155

- Theo [Software Heritage](#), tới đầu tháng 11/2020 có hơn 9 tỷ tệp mã nguồn phần mềm được chia sẻ trong gần 144 triệu dự án trên toàn cầu.

- Theo tổ chức [Creative Commons](#), tới hết năm 2017 có hơn 1,4 tỷ tài nguyên đã được cấp phép Creative Commons.

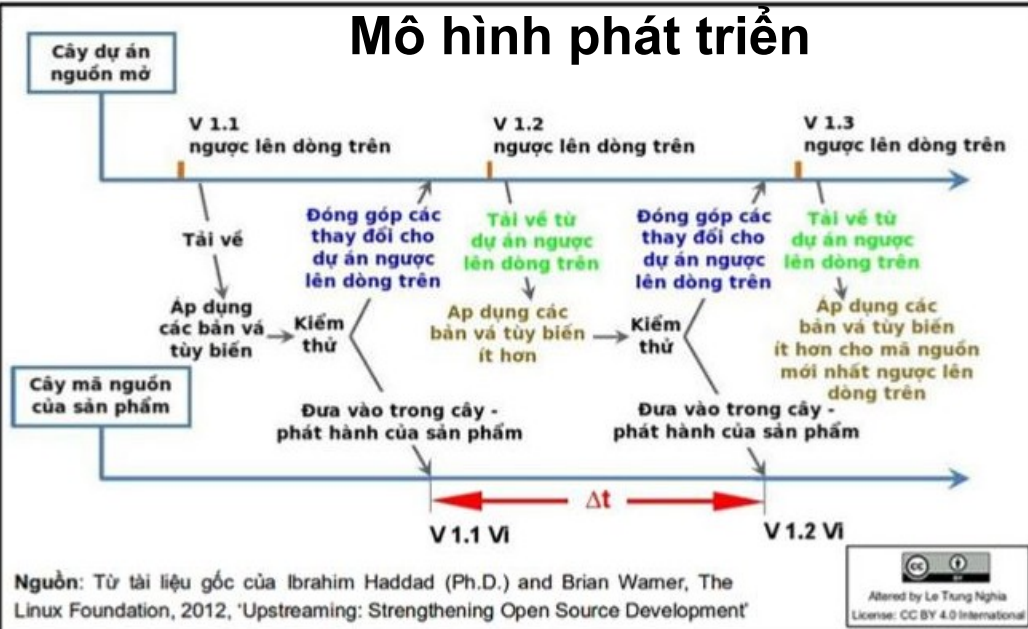
1.4 BILLION

CREATIVE COMMONS LICENSED WORKS

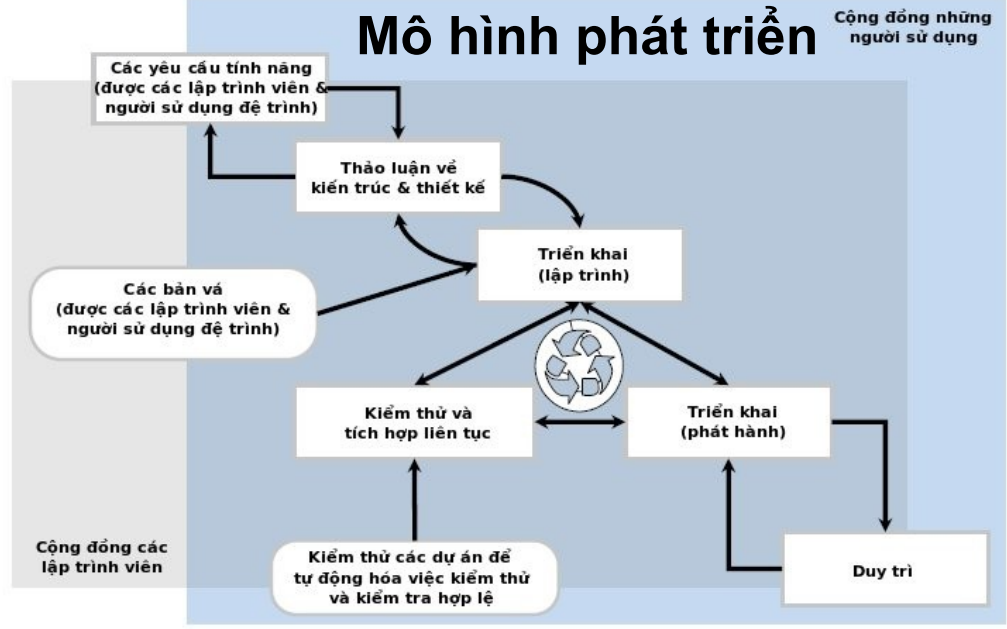
**Phải là cộng đồng toàn cầu rất lớn để có số lượng lớn như vậy!
Cộng đồng điển hình: [Linux](#) +1300, [Debian](#) ~1500, [RedHat](#) ~1800.**

Mô hình phát triển

Nguồn: Từ tài liệu gốc của Ibrahim Haddad (Ph.D.) and Brian Warner, The Linux Foundation, 2012, 'Upstreaming: Strengthening Open Source Development'
 Altered by Lê Trung Nghĩa
 License: CC BY 4.0 International

Mô hình phát triển

Mô hình cấp phép & Mô hình kinh doanh

Các giấy phép dễ dãi (Permissive)

- Đưa 4 quyền tự do tới lập trình viên → lập trình viên có quyền cấp phép đóng hoặc mở cho các mã của tác phẩm phái sinh của mình!
- Nổi bật nhất trong họ này là **BSD**
- Sản phẩm thường mang giấy phép BSD khi được cấp vốn từ nhà nước → tiền của người đóng thuế trả về dịch vụ cho người đóng thuế!
- Nhiều giấy phép khác trong họ này: Apache, MIT, Zope Public license...

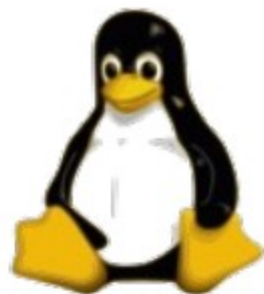
Các giấy phép Copyleft

- Đưa 4 quyền tự do tới tận NSD → lập trình viên phải cấp phép mở cho các mã của tác phẩm phái sinh của mình → phần mềm luôn là mở!
- Nổi bật nhất trong họ này là **GPL**
- Là các giấy phép của dự án GNU (**GNU is Not Unix**) → ám chỉ GNU là dự án hệ điều hành tự do, không giống như UNIX không tự do.
- Các giấy phép copyleft: GPL, GFDL, LGPL, AGPL, MPL v1.1, ...

Quan hệ của cộng đồng PMNM với các mô hình: phát triển, cấp phép, kinh doanh

	Dự án nguồn mở 1 nhà bán hàng	Cộng đồng lập trình viên	Cộng đồng người sử dụng	Các trung tâm năng lực
Mục tiêu	Bán phiên bản chuyên nghiệp (mô hình cấp phép đôi)	Tuân theo lợi ích cá nhân và/hoặc mô hình kinh doanh	Nắm kiểm soát chiến lược, chia sẻ chi phí phát triển, giải quyết các vấn đề của riêng mình	Thúc đẩy nguồn mở nói chung, điều phối các sáng kiến
Người dẫn dắt	Sáng lập công ty phát triển	Các công ty và các lập trình viên cá nhân phát triển	Những người sử dụng phần mềm	Ban giám đốc của tổ chức
Phạm vi	Toàn cầu	Toàn cầu	Toàn cầu hoặc vùng	Vùng hoặc địa phương
Ví dụ	MySQL với Oracle, Openbravo ERP với Openbravo, CMS Magnolia với Magnolia	Quỹ Linux, Quỹ Apache, Quỹ Mozilla, Hiệp hội TYPO3	Quỹ Kualii cho các đại học, Pillar One cho các công ty bảo hiểm, GENIVI cho các nhà sản xuất ô tô	Liên minh Doanh nghiệp Nguồn Mở, CENATIC, ADULLACT
Các hoạt động	Sắp đặt các đối tác, tiến hành các hoạt động marketing và PR, phát triển phần mềm nội bộ	Xây dựng cộng đồng giữa các lập trình viên, kiểm tra hợp lệ và tích hợp các đóng góp từ bên ngoài	Xác định các yêu cầu chung, triển khai các yêu cầu trong nội bộ hoặc hợp đồng với các công ty bên ngoài	Quản lý các sáng kiến như trao thưởng, các thư mục, vận động hành lang, các nền tảng thông tin, các nhóm làm việc...

Mô hình quản lý theo: Nhà độc tài nhân từ

Mô hình quản lý theo:
Người tài lãnh đạo

Trang về xây dựng các cộng đồng PMNM theo OSSWATCH

Các cộng đồng PMNM ở Việt Nam

Thách thức của VFOSSA ngày nay, khi hàng loạt các phong trào nguồn mở khác trên thế giới đã và đang đi vào dòng chính thống: Truy cập Mở (OA), Giáo dục Mở (OED), Tài nguyên Giáo dục Mở (OER), Dữ liệu Mở (OD), Khoa học Mở (OS), Chính phủ Mở (OpenGOV), các Cơ sở văn hóa Mở (OpenGLAM) ... trong khi các cộng đồng đó là **chưa hiện diện hoặc rất sơ khai** ở Việt Nam.

Những thách thức khác của VFOSSA?

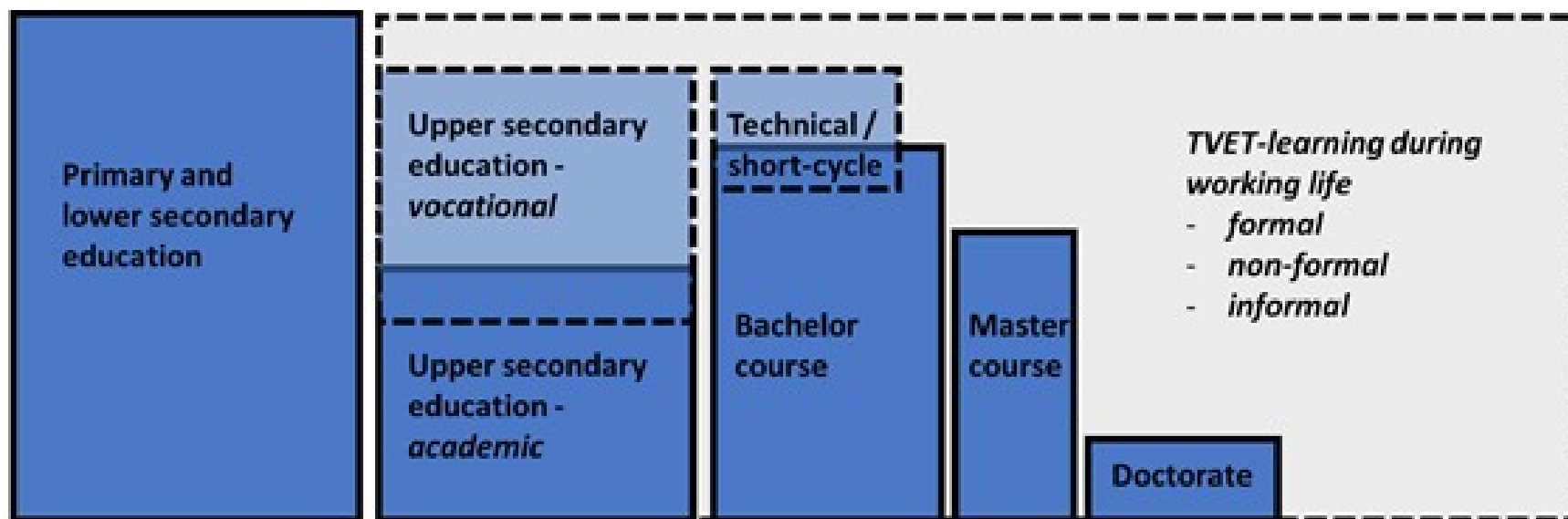
Vài gợi ý

3 NGUYÊN TẮC:

- Các cơ sở giáo dục **CÓ BỔN PHẬN** xây dựng cộng đồng **PMNM** & các cộng đồng mở khác chứ không phải các tập đoàn, công ty!
- Không dùng tiền của người đóng thuế để nuôi phần mềm của các công ty độc quyền!
- Phần mềm được tạo ra từ tiền của người đóng thuế **BẮT BUỘC PHẢI** được cấp phép mở!

4 TRIỂN KHAI

- Giáo dục về PMNM và OER từ cấp tiểu học và là **BẮT BUỘC** ở cấp đại học & cao đẳng!
- Triển khai Chiến lược Chuyển đổi số quốc gia gắn với Chiến lược **NGUỒN MỞ** quốc gia!
- Tham gia các cộng đồng FOSS/OER/OD/OS/OpenGLAM/OpenGOV khu vực và thế giới!
- QĐ 489/QĐ-TTg **Đề án QG OER**: **Biến Video tiếng nước ngoài thành Video lồng tiếng Việt!**

Ở các nước còn chưa được coi là các quốc gia “có thu nhập cao”,
90,2% dân số không có giáo dục đại học! → Họ cần nghề để sống và làm việc!

Cảm ơn!

<https://www.facebook.com/groups/OER.VN/>

oer-vn@googlegroups.com

Hỏi đáp

LÊ TRUNG NGHĨA

Email: letrungnghia.foss@gmail.com

Blogs: <http://vnfoss.blogspot.com/>

<http://letrungnghia.mangvn.org/>

Trang web CLB PMTDNM Việt Nam: <http://vfossa.vn/vi/>